

Riikka Kinnunen

31.8.2018

MARA-asetuksen soveltamisohje: väliarviointi

Yleiset huomiot soveltamisohjeluonnoksesta

Kiitämme ohjeen laatijoita väliarvioinnin järjestämisestä. Asetuksen päivityksen yhteydessä tehdyillä muutoksilla edistetään kierrätysmateriaalien hyötykäyttöä, mitä myös tukee seikkaperäinen soveltamisohje. Soveltamisohjeen tarkoitus on yhtenäistää ja selkeyttää asetuksen käytännön toimeenpanoa ja tulkintaa. Ohje ei kuitenkaan ole oikeudellisesti sitova, minkä vuoksi osa myöhemmin esitettävistä asioista koskee itse asetusta eikä ohjetta. Tuomme esille myös muita MARA-asetuksen toimeenpanoon liittyviä parannusehdotuksia.

Soveltamisohjeen osa: 4. Jätteen hyödyntämisen ja välivarastoinnin vaatimukset

Tämä osa ei vastaa kaikkiin kysymyksiini ja sitä pitäisi täydentää seuraavalla tavalla.

Asetuksen mukaisesti pohjaveden enimmäiskorkeuden ja MARA-rakenteen alapinnan välisen etäisyyden tulee olla vähintään yksi metri. Tästä vaatimuksesta on toistaiseksi saatu eniten palautetta liittoon. Vaatimus on toiminnanharjoittajille vaikea toteuttaa käytännössä. Kysymyksiä on aiheuttanut mm. pohjaveden erottaminen muusta maanpinnan alaisesta vedestä kuten orsivedestä. Vähimmäisvaatimuksen osoittaminen eri keinoin on monitulkintainen ja aiheuttaa myös alueellisia eroja MARA-ilmoitusten hyväksymisessä. Pahimmillaan annettu ohjeistus vähentää MARA-materiaalien hyödyntämistä maarakentamisessa, mikä on täysin tavoitteiden vastaista.

Ehdotammekin, että soveltamisohjetta päivitetään kokemusten perusteella hyväksi havaittuun vaatimustasoon. Tällöin tulisi arvioida, mitä menetelmiä voidaan enintään vaatia, kun varsinaisilla pohjavesialueilla hyödyntäminen on jo kiellettyä.

Soveltamisohjeen osa: 5. Ilmoitus ympäristönsuojelun tietojärjestelmään

Tämä osa ei vastaa kaikkiin kysymyksiini ja sitä pitäisi täydentää seuraavalla tavalla:

Rekisteröinti-ilmoitus tehdään ympäristöhallinnon ja Suomi.fi –sivuilta löytyvällä sähköisellä lomakkeella 6032 maarakennusilmoituslomake. On tärkeää saada sekä ilmoitukset loppuraportointilomakkeet täysin sähköiseen järjestelmään, ja samalla keskittää ilmoitusten käsittely omalle ryhmälle, joka myöhemmin toimisi LUOVAn alaisuudessa. Tämä lisäisi rekisteröinti-ilmoitusten tasavertaista käsittelyä eri alueilla ja nopeuttaisi aikataulua.

Riikka Kinnunen

31.8.2018

Soveltamisohjeen osa: 7. Asetuksen soveltamisalaan kuuluvat jätteet ja niiden käyttökohteet (liite 1)

Tämä osa vaatisi seuraavia parannuksia:

Asetuksen soveltamisalaan kuuluvat jätteet on eritelty sekä jätteiden yleisesti käytetyn nimityksen lisäksi jäteluettelon mukaisilla EWC-koodeilla. EWC-koodien käyttö on hankalaa jäteluettelon rakenteen vuoksi. Kaikille jätteille ei automaattisesti ole löydettävissä sopivaa koodia, ja toisinaan valinnan osalta täytyy tehdä kompromisseja. Lisäksi asetustasolla EWC-koodeissa on huolta aiheuttava tekninen virhe, joka tulisi korjata asetustasolla eikä ainoastaan selventää ohjeessa.

Kivihillen, turpeen ja puuperäisen aineksen polton lentotuhkat (jätenimikkeet 10 01 02, 10 01 03, 10 01 17 ja 19 01 14), pohjatuhkat (jätenimikkeet 10 01 01, 10 01 15 ja 19 01 12) ja leijupetihiekka (jätenimikkeet 10 01 24 ja 19 01 19)

Asetuksen soveltamisalaan oli tarkoitus kuulua kivihillen, turpeen ja puuperäisen aineksen polton lentotuhkat, pohjatuhkat ja leijupetihiekka sekä näiden käsittelyssä syntyneet maarakentamiseen soveltuvat materiaalit. Jätteiden poltossa tai pyrolyysissä syntyviä jätteitä ei ollut missään vaiheessa tarkoitus ottaa asetuksen piiriin. Asetuksen rakenteella sen sijaan haluttiin mahdollistaa joustavasti uusien materiaalin ottaminen asetuksen piiriin siinä vaiheessa, kun tutkimustietoa on tarpeeksi ja turvallisuus voidaan varmistaa.

Ensisijaisesti kivihillen, turpeen ja puuperäisen aineksen polton lentotuhkat ja leijupetihiekka -kohdasta tulisi poistaa sinne kuulumattomat koodit: 19 01 12, 19 01 14 ja 19 01 19. Tämä on tärkeää, jotta muissa EU-maissa ei toisteta samaa virhettä. Koska ohje ei ole oikeudellisesti sitova, on myös mahdollista, että asia päättyy oikeusasteisiin, jos virhettä ei korjata.

Samalla tulisi harkita, ovatko EWC-koodit paras tapa varmentaa oikeiden jätteiden kuumuminen soveltamisalaan. Esimerkiksi maarakentamiseen soveltuvat käsitellyt kivihillen, turpeen ja puuperäisen aineksen polton lentotuhka ja leijupetihiekka eivät ole asetuksen piirissä nyt annetuilla EWC-koodeilla. Tämän tulkinta helpottuisi, jos kohdassa olisi jätteiden mekaanista käsittelyä tarkoittava luokka 19 12 12 edellä mainittujen tilalla.

Toissijaisesti ohjeeseen tulisi kirjata selkeästi, että jätteiden polton tuhkat eivät kuulu asetuksen piiriin. Muiden kelpoisten materiaalien osalta pitäisi tuoda esille, että ne soveltuvat myös käsiteltyinä MARA-ilmoituksella tehtävään maarakentamiseen.

Rakenteesta poistettu jäte

Rakenteesta poistettu jäte on hyvä uudistus asetuksessa. Määritelmässä tulisi kuitenkin huomioida myös ennen MARA-asetuksia hyödynnetyt ja sijoitetut jätteet. Näiden osalta ilmoitustietoja ei ole saatavilla. Sen hyödyntämiselle ei pitäisi olla estettä, jos laadunvarmistus ja -valvonta sekä hyödyntäminen tehdään MARA-asetuksen mukaisesti.

Riikka Kinnunen

31.8.2018

Soveltamisohjeen osa: 9. Laadunhallinta ja -varmistus

Tämä osa ei vastaa kaikkiin kysymyksiini ja sitä pitäisi täydentää seuraavalla tavalla:

Kuvaus laadunvarmistusjärjestelmästä seurantatietoineen toimitetaan viranomaiselle rekisteröinti-ilmoituksen liitteenä. Jokaisen ilmoituksen mukana toimitettavan liitteen tulisi olla yksinkertainen tiivistelmä yrityksessä käytettävissä olevista järjestelmistä. Tällä hetkellä erityisesti uusien MARA-ilmoittajien joukossa on hämmennystä, mitä tarvitsee olla ilmoituksessa mukana ja millä tavoin tiivistettynä.

Ehdotamme, että ohjeessa voisi olla malli ilmoitukseen liitettävästä laadunvarmistusjärjestelmän sisällöstä yksinkertaisessa ja käytettävässä muodossa. Lisäksi ohjeessa tulisi yhtenäistää käsitteitä: ilmoituslomakkeessa puhutaan laadunhallintajärjestelmästä ja tekstissä laadunvarmistusjärjestelmästä ja myös muita samantyyllisiä nimikkeitä esiintyy.